

Про стан розвитку позашкільної освіти в Одеській області

Позашкільна освіта є важливою складовою системи освіти, метою і завданням якої є розвиток здібності дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, національно-патріотичного виховання, формування моральних цінностей, здобуття первинних професійних знань, умінь і навичок, необхідних для соціалізації, подальшої самореалізації та професійної діяльності.

Мережа закладів позашкільної освіти в області налічує 99 закладів, у тому числі:

- 63 заклади комунальної форми власності, із них функціонують 2 позашкільні заклади обласного підпорядкування, 4 приватні заклади;

- 36 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, в тому числі Одеська обласна спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву.

Позашкільна освіта Одещини побудована за пріоритетними напрямками: еколого-натуралістичний, науково-технічний, дослідницько-експериментальний, туристсько-краєзнавчий, військово-патріотичний, художньо-естетичний.

Осередком діяльності за напрямками позашкільної освіти є Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання, який здійснює інформаційно-методичне та організаційно-масове забезпечення проведення заходів для педагогів та здобувачів освіти.

Попри складні умови освітнього процесу під час дії воєнного стану в країні було забезпечено:

- проведення 71 заходу обласного рівня, участь в яких взяли 55 981 представник закладів загальної середньої та позашкільної освіти області; переможцями та призерами визнано 8 853 учасники;

- координаційно-методичний супровід участі у 64 заходах Всеукраїнського та Національного рівня отримали 2 679 їх учасників; переможцями та призерами серед них стали 799 представників області;

- методичний супровід участі у 7 заходах Міжнародного рівня отримали 39 їх учасників; переможцями та призерами серед них стали 25 представників області.

Слід відзначити *Комунальний заклад позашкільної освіти «Палац дітей та юнацтва ім. Алли Іванової» Ізмаїльської міської* (директор Тетяна Помазан) в якому збережено та розвивається автотрасовий спорт (автотрасове моделювання єдине в області), та гурток «Юні оператори аматорської служби та радіозв'язку (також єдиний в області).

Комунальний заклад «Татарбунарський будинок дитячої та юнацької творчості» Татарбунарської міської ради» (директор Олена Пахольчук)-активно беруть участь в обласних та Всеукраїнських виставках-конкурсах, зацікавлюють вихованців у гуртках робототехніки та ІТ-технологій.

У *Комунальному закладі позашкільної освіти «Одеський палац дитячої та юнацької творчості «Біла акація»* (директор Людмила Прокопенко) та *Комунальному закладі позашкільної освіти «Одеський центр дитячої та юнацької творчості «Еврика»* (директор Ірина Стрельцова) - збережено та

розвивають напрями хореографічного, вокального та театрального мистецтва, активно беруть участь в обласних виставках-конкурсах та семінарах-практикумах.

Болградський центр дитячої та юнацької творчості Болградської міської ради (директор Інна Гіневська) – активні учасники природоохоронних акцій та компаній, неодноразові переможці обласних та всеукраїнських фестивалів, конкурсів, виставок та інших заходів з учнівською молоддю.

Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура») - 2024

Сьогодні, як ніколи, зосереджена увага на тому, що в умовах воєнної агресії росії проти України національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства щодо розвитку національної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей.

Однією із форм та методів виховання учнівської молоді є Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»). За військово-патріотичним напрямом в обласних заходах взяли участь 3671 вихованець закладів освіти.

20 червня 2024 року проведено фінал II (обласного) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)-2024 у якому взяли участь переможці районних етапів Гри.

У III (Всеукраїнському етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)) Одещину представляли:

- *рій «Соколи» Арцизького ліцею №5 Арцизької міської ради* Болградського району (старша вікова група);

- *рій «Дунайські козаки» Матроського закладу загальної середньої освіти Саф'янівської сільської ради* Ізмаїльського району (середня вікова група);

- *рій «Зернятко» Виноградівського опорного закладу освіти - ліцею з дошкільним відділенням, початковою школою та гімназією Арцизької міської ради* Болградського району (молодша вікова група).

Станом на грудень 2024 року видано розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 11.12.2024 №1182/А-2024 «Про проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у 2024/2025 навчальному році в Одеській області», наказ Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації від 17.12.2024 №207 «Про підготовку та проведення у 2024/2025 навчальному році Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у закладах освіти області».

Протягом жовтня місяця в закладах освіти області відбулися традиційні «Посвяти в Джури».

31 жовтня педагоги Одеського обласного гуманітарного центру позашкільної освіти та виховання (ООГЦПОВ) взяли участь як тренери вишколу юних джур Біляївської міської територіальної громади.

«Рятівник», «Переправа через яр», «Дії підрозділу в бою», «Стрільба» - такі види змагань було відпрацьовано роями старшої та середньої вікових категорій під час одноденного таборування.

З 14 до 17 листопада 2024 року представники двох куренів Одеської області: «Сапеску Вадима» (Чорнянський опорний ліцей з початковою школою та гімназією Окнянської селищної ради) та «Сергія Загрівного» (Сергіївський ліцей Кулевчанської сільської ради) брали участь у Всеукраїнському зборі лідерів учнівського самоврядування в рамках всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») - «Школа курінних та ройових», організаторами якого став Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства та туризму учнівської молоді.

Школярі Одещини активно долучаються до джурівського руху.

Так, протягом жовтня-листопада 2024 року зареєстровано 9 куренів-осередків національно-патріотичного виховання (протокол №17 від 11 листопада 2024 року) та становить загальну кількість 112 куренів, 4 – готуються до реєстрації.

Цікава робота проводиться і на місцях

Свої здібності гуртківці Татарбунарського будинку дитячої та юнацької творчості демонструють, долучаючись до програми UPSHIFT, яку в Одеській області реалізує ГО «Потрібні тут», за підтримки ЮНІСЕФ та уряду Японії. Заклад реалізував за 2024 рік чотири різнопланові проєкти.

Перший проєкт - це команда «Нове покоління». Учасники команди створили на базі гуртка «Основи робототехніки» (керівник Кадієвський І.П.) лабораторію STEAM освіти, де молоде покоління може ознайомитися з роботою сучасного обладнання та має можливість створювати чудові та корисні речі для щоденного ужитку.

Другий проєкт - команда «Змотивовані» (керівник Мукієнко Е.М.) знайшла талановитих дітей громади, які цікавляться блогерством, створенням контенту та розвитком власного виразного стилю та провела для них курс з блогінгу.

Третій проєкт - команда «Фартові» (керівник Хаджи Т.С.) працювали над проблемою «Труднощі молоді 14-18 років Татарбунарської громади у виборі майбутньої професії».

Четвертий проєкт - команда «Дзеркало майстерності» (керівник Пахольчук О.С.) працювали над проєктом «Відродження народних ремесел Бессарабії» та заклад представляв бессарабські народні ремесла (гончарство, вишивка, ткацтво та бісероплетіння) в Дніпропетровському національному історичному музеї імені Дмитра Яворницького.

Вихованці Студії «Грація» (керівник Діянова Олена) Комунального закладу «Будинок дитячої та юнацької творчості» Ширяївської територіальної громади Одеської області, приймаючи участь у міжнародних конкурсах, стали переможцями Кубку Європи із сучасних танців у Греції.

Це лише кілька прикладів тієї титанічної праці, яку проводять заклади позашкільної освіти на місцях. Сьогодні, в умовах воєнного стану, заклади позашкільної освіти області працюють з дітьми, і, організовуючи освітній процес, здійснюють психологічну підтримку педагогів та вихованців, надають гуманітарну та волонтерську допомогу тим, хто її потребує.

**Реалізовано проєкт «Пліч-о-пліч Всеукраїнські шкільні ліги»
серед учнів закладів загальної середньої освіти
у 2023/2024 навчальному році**

З метою популяризації різних видів спорту, формування здорового способу життя, підвищення рухової активності та зміцнення здоров'я учнівської молоді в Одеській області реалізовано проєкт «Пліч-о-пліч всеукраїнські шкільні ліги», який підтримано Президентом України. Проєкт розрахований до 2030 року.

5-й етап (всеукраїнський)

Представляли Одеську область на V Всеукраїнському етапі у Києві команди:

з баскетболу – суперсильні «Гепарди» ліцею №3 «Авторської школи М.П.Гузика» Южненської ТГ (команда юнаків) та незламні й харизматичні «Імператорські пінгвіни» Ізмаїльського ліцею №6 (команда дівчат).

з волейболу – спритні “Леопарди” Надеждівського ліцею Арцизької громади (команда юнаків) та влучні “Чорні пантери” Зорянського ліцею Саратської громади (команда дівчат);

команда з футзалу ОЗ «Болградський ліцей» Болградської громади;

команда зі спортивного орієнтування Бочманівської гімназії - філії Новоселівського ОЗО Куяльницької ТГ Подільського району

та дівчатка-черлідерки – учениці Одеського ліцею №73 Одеської міської ради Одеського району;

Високого результату для Одещини здобула команда баскетболістів з ліцею №3 «Авторської школи М.П.Гузика» Южненської міської ради Одеського району – II місце (срібна медаль). Тренери - Вадим Захаренко та Світлана Вишня.

Другий рік поспіль Одещина продовжує реалізовувати проєкт «Пліч-о-пліч всеукраїнські шкільні ліги», який підтримано Президентом України.

У цьому сезоні завершено етап реєстрації в області (ми ввійшли в десятку серед областей за кількістю зареєстрованих команд) та триває етап змагань у територіальних громадах.

У 536 ЗСО зареєстровано 2 101 команда (17585 гравців).

Серед видів спорту лідує ВОЛЕЙБОЛ – 752 зареєстровані команди;
ФУТЗАЛ – 602 команди;

БАСКЕТБОЛ – 400 команд;

СПОРТИВНЕ ОРІЄНТУВАННЯ – 119 команд;

ЧЕРЛІДЕНГ – 114 команд;

ГАНДБОЛ – 62 команди;

РЕГБІ-5 – 50 команд.

Зараз триває II етап змагань у територіальних громадах Одеської області, на яких визначається переможець територіальної громади.

Станом на грудень 2024 року 200 команд Одещини досягли високих результатів та перейшли на наступний етап змагань:

Баскетбол- юнаки (учні 5-9 класів) та (учні 9-11 класів) – 34 команди;
- дівчата (учениці 5-9 класів) та (учениці 9-11 класів) – 24 команди.

Волейбол - юнаки (учні 5-9 класів) та (учні 9-11 класів)- 30 команд;
- дівчата (учениці 5-9 класів) та (учениці 9-11 класів) – 36 команд.

Спортивне орієнтування – юнаки (учні 5-9 класів) -7 команд;
- дівчата (учениці 5-9 класів)- 9 команд.

Футзал - юнаки (учні 5-9 класів) та (учні 9-11 класів) – 33 команди;
- дівчата (учениці 5-9 класів) та (учениці 9-11 класів) – 12 команд.

Черліденг – (змішані команди (юнаки та дівчата):
- учні 5-7 класів;

- Категорія «А» - 1 команда;

- Категорія «Б»- 7 команд.

Гандбол – змішані команди (юнаки та дівчата) учні 5-7 класів – 4 команди.

Регбі -5 - змішані команди (юнаки та дівчата) учні 5-7 класів – 3 команди.

Змагання ще триватимуть.

III етап – районні змагання, на яких визначається переможець районних змагань – (лютий 2025 року – березень 2025 року);

IV етап – обласні змагання, на яких визначається переможець (чемпіон) та призери змагань «Пліч-о-пліч всеукраїнські шкільні ліги» з видів спорту – (квітень 2025 року – травень 2025 року).

Цей загальнонаціональний проєкт об'єднує усі заклади загальної середньої освіти, мотивує до здорового способу життя, заняттям спорту та навчає командній єдності!

Головний спеціаліст сектору позашкільної освіти
виховної роботи та молодіжної політики
управління освіти та молодіжної політики
Департаменту освіти і науки Одеської
обласної державної адміністрації

Ірина ВЕРЕЩУК